

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 3Obdo/59/2019
Identifikačné číslo spisu: 1404111924
Dátum vydania rozhodnutia: 26.09.2019
Meno a priezvisko: JUDr. Jana Veselá Zemaníková
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2019:1404111924.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcu: Slovenská asociácia producentov v audiovizíii, so sídlom Grösslingova 32, Bratislava, IČO: 36 061 182, zastúpeného JUDr. Adriana Tomanová, advokátka, so sídlom Jakubovo námestie 13, Bratislava, proti žalovanému: SATRO s.r.o., so sídlom Hodonínska 25, Bratislava, IČO: 31 335 161, zastúpeného JUDr. Stanislav Irsák, advokát, so sídlom Kolárska 4, Bratislava, o zaplatenie 213 156,14 eur s príslušenstvom, vedenom na Okresnom súde Bratislava IV pod sp. zn. 11Cb/70/2004, o dovolaní žalovaného proti uzneseniu Krajského súdu v Bratislave z 31. januára 2018, č. k. 3Cob/206/2017-1728, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky uznesenie Krajského súdu v Bratislave z 31. januára 2018, č. k. 3Cob/206/2017-1728 zrušuje a vec mu vracia na ďalšie konanie.

Odôvodnenie

1. Krajský súd v Bratislave (ďalej len „odvolací súd“ alebo „krajský súd“) uznesením z 31. januára 2018, č. k. 3Cob/206/2017-1728 potvrdil uznesenie Okresného súdu Bratislava IV (ďalej len „súd prvej inštancie“) z 13. júna 2017, č. k. 11Cb/70/2004-1703, ktorým súd prvej inštancie zamietol návrh žalovaného na zrušenie rozsudku pre zmeškanie.

1.1. Odvolací súd uviedol, že žalovaný svoju neúčast' na pojednávaní riadne a včas neospravedlnil, pričom ak by jeho právny zástupca vycestoval v dostatočnom predstihu, zaslal by súdu prvej inštancie e-mailovú správu o poruche na motorovom vozidle včas a nie takmer dve hodiny po začiatku pojednávania. Ako nedôvodnú vyhodnotil aj námietku žalovaného o nesprávnom doručení predvolania na pojednávanie, nakoľko jeho právny zástupca nemal svoje sídlo označovať svojim menom s dodatkom Slovenská advokátska komora.

2. Proti uzneseniu odvolacieho súdu podal žalovaný dňa 25. mája 2018 dovolanie, ktorým žiadal, aby dovolací súd napadnuté uznesenie odvolacieho súdu, ako aj uznesenie súdu prvej inštancie zrušil a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie. Prípustnosť dovolania vyvodzoval dovolateľ z ustanovenia § 420 písm. e/ a písm. f/ C.s.p.

2.1. Vádu zmätočnosti podľa § 420 písm. e/ C.s.p. videl žalovaný v tom, že vo veci konajúci sudca, ako aj celý súd prvej inštancie sa stali vylúčeným s poukazom na ustanovenie § 49 C.s.p., keď neakceptovali

ním uvádzané tvrdenia v dodatočnom ospravedlení, ako aj v návrhu na zrušenie rozsudku pre zmeškanie, ktoré boli na strane konajúceho súdu (neprepájanie telefonických hovorov do kancelárie sudcu, resp. do spisovej kancelárie).

2.2. Vada zmätočnosti podľa § 420 písm. f/ C.s.p. bola podľa dovolateľa naplnená tým, súd prvej inštancie pri svojom rozhodovaní nevykonal a nevzal do úvahy dôkazy - čestné vyhlásenie pracovníčky podateľne Slovenskej advokátskej komory pani F. F. - ktorým malo byť preukázané, že predvolanie na pojednávanie, na ktorom bol vyhlásený rozsudok pre zmeškanie, nebolo právnomu zástupcovi žalovaného doručené riadne.

2.3. V doplnení dovolania z 1. júna 2018 žalovaný uviedol, že vadou zmätočnosti podľa § 420 písm. e/ C.s.p. bolo poznačené aj konanie na krajskom súde s poukazom na znenie ustanovenia § 49 ods. 2 C.s.p., keď ako člen senátu odvolacieho súdu rozhodoval sudca Mgr. Štefan Zelenák, ktorý v spore meritórne rozhodoval aj na súde prvej inštancie.

3. Žalobca vo vyjadrení z 26. júna 2019 navrhol dovolanie žalovaného odmietnuť.

4. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“), ako súd dovolací (podľa § 35 C.s.p.), po zistení, že dovolanie podala včas strana sporu, v neprospech ktorej bolo napadnuté rozhodnutie vydané, zastúpená advokátom (§ 429 ods. 1 C.s.p.), bez nariadenia pojednávania dospel k záveru, že tento mimoriadny opravný prostriedok žalovaného je čiastočne dôvodný.

5. Dovolací súd úvodom posudzoval, či dovolaním napadnuté rozhodnutie spĺňa základný predpoklad pre naplnenie prípustnosti dovolania podľa § 420 C.s.p., a to, či sa jedná o rozhodnutie vo veci samej, resp. o rozhodnutie, ktorým sa konanie končí.

5.1. V predmetnej veci možno analogicky poukázať na judikát č. R 69/2018, ktorého právna veta znie nasledovne: „rozhodnutím, ktorým konanie končí a proti ktorému je za podmienok uvedených v § 420 C.s.p. prípustné dovolanie, je tiež uznesenie odvolacieho súdu potvrdzujúce uznesenie súdu prvej inštancie o odmietnutí odporu platobného rozkazu.“ Pri formulovaní citovaného záveru vychádzal najvyšší súd z toho, že uznesenie odvolacieho súdu, ktorým bolo potvrdené uznesenie o odmietnutí odporu proti platobnému rozkazu má ten následok, že konanie definitívne končí bez toho, aby vec bola vecne prejednaná odvolacím súdom, v dôsledku čoho strana sporu s konečnou platnosťou stráca možnosť ďalej uplatňovať svoje procesné práva a rovnako tak možnosť zvrátiť stav nastolený platobným rozkazom.

5.2. V zásade rovnaký záver platí aj v prípade uznesenia odvolacieho súdu, ktorým bolo potvrdené uznesenie súdu prvej inštancie o zamietnutí návrhu na zrušenie rozsudku pre zmeškanie, keďže právoplatné rozhodnutie o zamietnutí návrhu na zrušenie rozsudku pre zmeškanie má za následok, že odvolanie proti rozsudku pre zmeškanie nebude vecne prejednané pre jeho neprípustnosť v dôsledku viazanosti odvolacieho súdu závermi vyslovenými v právoplatnom uznesení o zamietnutí návrhu na zrušenie rozsudku pre zmeškanie, čím strana sporu definitívne stráca možnosť ďalej uplatňovať svoje procesné práva, ako aj možnosť s zvrátiť stav nastolený rozsudkom pre zmeškanie.

5.3. Dovolací súd preto konštatuje, že rozhodnutím, ktorým konanie končí a proti ktorému je za podmienok uvedených v ustanovení § 420 C.s.p. prípustné dovolanie, je aj uznesenie odvolacieho súdu potvrdzujúce uznesenie súdu prvej inštancie o zamietnutí návrhu na zrušenie rozsudku pre zmeškanie.

5.4. Vzhľadom na uvedené dovolací súd uzatvára, že je splnená základná podmienka prípustnosti dovolania podľa § 420 C.s.p., v dôsledku čoho pristúpil k posúdeniu jednotlivých dovolacích námietok žalovaného.

K dôvodu prípustnosti dovolania podľa § 420 písm. e/ C.s.p.

6. Žalovaný vo svojom dovolaní tvrdil predmetnú vadu zmätočnosti tak vo vzťahu k rozhodnutiu okresného súdu, ako aj vo vzťahu k napadnutému uzneseniu krajského súdu.

7. Pokiaľ ide o jej namietanie vo vzťahu k súdu prvej inštancie, dovolací súd uvádza, že dovolateľ síce môže namietat existenciu niektorej z väd zmätočnosti uvedenej v § 420 C.s.p. vo vzťahu k nedostatkom týkajúcim sa súdu prvej inštancie, ako aj vo vzťahu k nedostatkom týkajúcim sa odvolacieho súdu. Z

hľadiska prípustnosti dovolania je existencia vady zmätočnosti zaťažujúca konanie pred súdom prvej inštancie významná iba vtedy, ak zároveň zaťažuje konanie aj pred súdom odvolacím, alebo vtedy ak bola vada zmätočnosti včas (t. j. v lehote na podanie odvolania) namietaná v odvolacom konaní, pričom tento nedostatok odvolací súd neodstránil. Pritom platí, že podmienka prípustnosti dovolania nie je splnená s poukazom na judikát č. R 39/1993, ak strana následne mohla uplatniť svoj vplyv na výsledok konania napr. tým, že mohla podať proti rozhodnutiu súdu prvej inštancie, ktoré jej bolo riadne doručené, odvolanie (rovnako aj 3Obdo/4/2018 a 3Obdo/17/2019).

7.1. Žalovaný vo svojom odvolaní proti uzneseniu súdu prvej inštancie o zamietnutí návrhu na zrušenie rozsudku pre zmeškanie nenamietal, že vo veci rozhodoval vylúčený sudca, hoci jedným z odvolacích dôvodov je podľa § 365 ods. 1 písm. c/ C.s.p. je, že vo veci rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, a to napriek tomu, že bol v odvolacom konaní kvalifikovane zastúpený advokátom.

7.2. Predmetná námietka týkajúca sa výlučne konania na súde prvej inštancie (vznesená prvýkrát v dovolacom konaní) nemôže byť predmetom meritórneho dovolacieho prieskumu. Prípustnosť dovolania žalovaného preto v tejto časti z ustanovenia § 420 písm. e/ C.s.p. nevyplýva.

7.3. Záverom len ako poznámku dáva dovolací súd dovolateľovi vzhľadom na základ jeho námietky do pozornosti ustanovenie § 125 ods. 1 C.s.p. upravujúce formu, v akej možno podanie adresovať súdu, a to výlučne písomne (v listinnej podobe alebo v elektronickej podobe). Žiadosť o ospravedlnenie neúčasti na pojednávaní predstavuje v súlade s § 123 ods. 1 C.s.p. podanie (t. j. úkon strany sporu určený súdu), ktorý možno urobiť výlučne vo forme predpokladanej v ustanovení § 125 ods. 1 C.s.p., nie však telefonicky, ako sa to mylne (a účelovo) snaží prezentovať žalovaný. S telefonickým ospravedlnením neúčasti na pojednávaní totiž vzhľadom na jednoznačné a nepochybné znenie vyššie uvedených ustanovení nemožno spájať žiadne právne následky.

8. Odlišná situácia je však - pokiaľ ide o tvrdenú vadu zmätočnosti - vo vzťahu k rozhodnutiu odvolacieho súdu a k členovi odvolacieho senátu Mgr. Štefanovi Zelenákovi.

8.1. Úvodom dovolací súd poukazuje na judikát č. R 59/1997, v zmysle ktorého neexistencia žiadneho rozhodnutia nebráni dovolaciemu súdu pri skúmaní podmienok prípustnosti dovolania posúdiť túto otázku samostatne. S poukazom na uvedené nemôže obstať tvrdenie žalobcu vo vyjadrení k dovolaniu, že námietku zaujatosti neuplatnil v zákonom stanovenej lehote 7 dní odo dňa doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu. Dovolací súd si predmetnú otázku posudzuje autonómne, navyše nie je možné vzniesť námietku zaujatosti voči sudcovi odvolacieho súdu postupom podľa § 52 ods. 1 C.s.p. až po vydaní rozhodnutia vo veci (k tomu vid' napr. 4Ndob/17/2013).

9. Podľa ustanovenia § 49 ods. 2 C.s.p. je z prejednávania a rozhodovania sporu vylúčený i sudca, ktorý prejednával a rozhodoval ten istý spor na súde inej inštancie.

9.1. Zmysel a účel citovanej právnej normy spočíva v rozvinutí princípu inštančnej oddelenosti konania na jednotlivých súdoch, ako záruky vnútornej nezávislosti súdnej sústavy a práva každého na spravodlivý proces. Pod rozhodovaním veci sa nechápe len účasť sudcu na vydaní rozhodnutia vo veci samej, ale pôjde aj o celý rad rozhodnutí nemeritórnych, teda ide o prípady, ak sudca procesne pôsobil v konaní na súde inej inštancie v takom kvalitatívnom a kvantitatívnom rozsahu, že získal o spore vedomosť takej povahy, že to vyvoláva pochybnosť o vnútornej nezávislosti súdnych inštancií, o legalite aplikovaných poznatkov a tým aj pochybnosť o jeho sudcovskej nestrannosti. Berie sa do úvahy, že sudca, ktorý v rámci dokazovania osobne vykonáva dôkazy, má možnosť vnímať a následne ich hodnotiť z hľadiska preukázania skutočností, ktoré sú predmetom dokazovania, celkovejšie než sudca odvolacieho súdu, ktorý sa s týmito dôkazmi zoznamuje iba prostredníctvom zápisnice o pojednávaní súdu prvej inštancie (k tomu vid' aj 4Obdo/25/2016).

9.2. V predmetnej veci bol Mgr. Štefan Zelenák zákonným sudcom vo veci vedenej na súde prvej inštancie pod sp. zn. 11Cb/70/2004 odo dňa začatia konania, t. j. od 17. júna 2004 (vid' potvrdenie na č. l. 87 súdneho spisu) až do 31. mája 2011 (s účinnosťou od 1. júna 2011 bol preložený na výkon funkcie na krajský súd), pričom vo veci aj meritórne rozhodol (rozsudkom z 10. júna 2008, č. k. 11Cb/70/2004-774), preto bol z prejednávania veci na odvolacom súde vylúčený s poukazom na znenie ustanovenia § 49 ods. 2 C.s.p.

9.3. Tým, že sa sudca Mgr. Štefan Zelenák, ktorý bol vylúčený z prejednávania predmetného sporu na

odvolacom súde podľa § 49 ods. 2 C.s.p., zúčastnil rozhodovania o odvolaní žalovaného proti rozhodnutiu súdu prvej inštancie ako člen senátu odvolacieho súdu, zaťažil konanie na odvolacom súde vadou zmätočnosti podľa § 420 písm. e/ C.s.p.

9.4. Dovolací súd pritom poukazuje aj na to, že menovaný sudca pri prejednaní odvolania žalovaného proti rozsudku pre zmeškanie oznámil dňa 4. apríla 2019 dôvod svojho vylúčenia podľa § 49 ods. 2 C.s.p. predsedovi krajského súdu, ktorý ho uznesením z 5. apríla 2019, sp. zn. 1SprR/5/2019 vylúčil z prejednávania a rozhodovania predmetného sporu (v tom čase vedeného pod sp. zn. 3Cob/67/2018 - pozn. dovolacieho súdu).

K dôvodu prípustnosti dovolania podľa § 420 písm. f/ C.s.p.

10. V časti dovolania, v ktorej žalovaný namietal, že súd prvej inštancie nevykonal ním označený dôkaz, nie je odvolací súd oprávnený posudzovať prípustnosť dovolania, nakoľko ide o námietku, prvýkrát vznesenú v dovolacom konaní, hoci mal možnosť vzniesť ju už v odvolaní proti uzneseniu súdu prvej inštancie. Aj na predmetnú dovoláciu námietku sa vzťahuje to, čo uviedol dovolací súd vyššie (v podrobnostiach viď bod 7. vyššie).

10.1. Prítom však dáva dovolací súd do pozornosti žalovanému, že v zmysle konštantnej judikatúry najvyššieho súdu formovanej už od roku 1992 sa nevykonanie stranou navrhnutých dôkazov jednotne nepovažuje za vadu zmätočnosti podľa § 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p. účinného do 30. júna 2016 a ani za vadu uvedenú v ustanovení § 420 písm. f/ C.s.p. (k tomu viď najmä R 37/1993, R 125/1999, R 6/2000, ale aj 1Cdo/99/2011, 2Cdo/141/2012, 3Cdo/265/2014, 4Cdo/125/2012, 5Cdo/251/2012, 6Cdo/36/2011, 7Cdo/34/2011, 3Cdo/59/2017, 5Cdo/47/2017, 7Cdo/42/2017, 1Obdo/46/2017, 4Obdo/41/2017, 3Obdo/40/2017, 3Obdo/17/2018, 3Obdo/43/2018, 3Obdo/1/2019, 3Obdo/18/2019 a 2ObdoV/6/2019). Napriek tomu je priam až zarážajúce, že predmetná námietka sa objavuje v takmer každom druhom dovolaní, v ktorom je tvrdená existencia vady zmätočnosti podľa § 420 písm. f/ C.s.p., a to napriek tomu, že sa jedná o dovolania spísané osobou advokáta.

11. Nakoľko konanie pred odvolacím súdom bolo poznačené vadou zmätočnosti uvedenou v ustanovení § 420 písm. e/ C.s.p., najvyšší súd napadnuté uznesenie odvolacieho súdu zrušil (§ 449 ods. 1 C.s.p.) a vec mu vrátil na ďalšie konanie (§ 450 C.s.p.).

11.1. V ďalšom konaní je odvolací súd viazaný právnym názorom dovolacieho súdu vysloveným v tomto uznesení (§ 455 C.s.p.).

12. V novom rozhodnutí rozhodne odvolací súd znova aj o trovách pôvodného konania a dovolacieho konania (§ 453 ods. 3 C.s.p.).

13. Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.